

BSA-1

કુલ ગુણ : 100

માધ્યમ : ગુજરાતી

સમય : 3 કલાક

ભાગ-A

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો અલગ આપેલ OMR ઉત્તરપત્રમાં આપવા. (દરેકનો 1 ગુણ)

1. નીચેનામાંથી કયા રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ સાચો નથી?
(A) ડાગળી ચસકી જવી = પાગલ થઈ જવું
(B) કાળજું કોરાવું = દિલને સંતાપ થવો
(C) રસ્તો કાઢવો = ઉપાય શોધવો
(D) જીવ રાખવો = ખૂબ જ ગમતું આપી દેવું
2. નીચેનામાંથી કઈ કહેવતનો અર્થ સાચો નથી?
(A) નવરો બેઠો નખ્ખોદ વાળે = કામ વગરનો માણસ મુશ્કેલી ઊભી કરે
(B) મન હોય તો માળવે જવાય = ઈચ્છા હોય તો બધું થાય
(C) હસવું અને લોટ ફાકવો, એ સાથે ન બને = બે વિરોધી કાર્ય કરવાં
(D) બે ઘરનો પરોણો ભૂખે મરે = અનિશ્ચિત મનોદશા મુશ્કેલી સર્જે
3. નીચેનામાંથી ભાષાશુદ્ધિની દૃષ્ટિએ કઈ વાક્યરચના સાચી છે?
(A) દવાખાનું માદાઓથી ઊભરાઈ ગયું.
(B) યથાશક્તિ દાન કરજો.
(C) બંને મિત્રોએ સલાહ કરી લીધી.
(D) આ તો હું તમારો લક્ષ્ય દોરું છું.
4. નીચેનામાંથી કયા વાક્યમાં જોડણી સાચી નથી?
(A) દીકરી માને મોંએ જ સંભળાવી દેતી.
(B) અમરતકાકીની આ ગ્રંથિ જાહેર થઈ.
(C) અમરતકાકી મંગુની નાતમાં વટલાઈ ગયાં હતાં.
(D) મંગુ સિવાઈ અમરતકાકીને ત્રણ સંતાનો હતાં.
5. શબ્દ-સમૂહ માટે એક શબ્દ વિશે નીચેનામાંથી કયું સાચું નથી?
(A) સર્વત્ર શોક અને ત્રાસની લાગણી ફેલાઈ જવી તે = હાહાકાર
(B) બારણું બંધ કરવાની કળ = આડું
(C) મકાનમાં અજલાળા માટે મૂકેલી નાની બારી = જાળિયું
(D) છાપરાના ટેકારૂપ મુખ્ય આડું લાકડું = મોભ

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKSકુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

6. શબ્દ-સમૂહ માટે એક શબ્દ વિશે નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (A) જે સ્થિર બુદ્ધિ ધરાવે છે તે - પ્રજ્ઞાવાન પ્રજ્ઞાવાન
- (B) સાચવી રાખવા સોંપેલી થાપણ - અનામત અનામત
- (C) ઘેર ઘેર ફરીને લિક્ષા માગવી તે - માધુકરી
- (D) કન્યા પોતે વર પસંદ કરે તે - વિવાહ

7. સમાનાર્થી શબ્દ વિશે નીચેનામાંથી કયું સાચું નથી?

- (A) મિથ્યા = મહેનત, પરિશ્રમ
- (B) રઝા = ઈચ્છા, મરજી
- (C) લિબાસ = પોશાક, પહેરવેશ
- (D) પરિમલ = સુગંધ, સૌરભ

8. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ વિશે નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો:

- (A) અવનતિ × પતન
- (B) ચીર × લઘુ
- (C) નિર્વૈર × ક્રીનાખોર
- (D) ધરા × સધરા

9. વિશેષણ વપરાયું હોય તેવું/તેવાં વાક્ય/વાક્યો કયું/કયાં છે?

1. એક તરફ મોટો કોઠાર હતો.
2. આજે બહુ મહેમાનો આવશે.

નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (A) ફક્ત 1
- (B) ફક્ત 2
- (C) અને 2 બંને
- (D) બંનેમાંથી એક પણ નહિ

10. નીચેનામાંથી ધુત્કારસૂચક ઉદગાર કયો છે?

- (A) પટ
- (B) છટ
- (C) ઝટ
- (D) સટ

ભાગ-B
(વર્ણનાત્મક)

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના વર્ણનાત્મક ઉત્તરો ઉત્તરવહીમાં લખવા.

પ્રશ્ન-1

નીચે આપેલા પાંચ પૈકી કોઈ પણ એક વિશે ઓછામાં ઓછા 250 શબ્દોથી વધુમાં વધુ 300 શબ્દોમાં નિબંધ લખો.

1. ડાળ ડાળ જાણે કે રસ્તા વસંતના
2. આજની ઘડી તે રળિયામણી
3. મારી બારીએથી
4. આંગળી ચીંધ્યાનું પુણ્ય

5. તો એકલો જાને રે

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 15

પ્રશ્ન-2

નીચેના ચાર પૈકી કોઈ પણ બે પંક્તિઓ/ગદ્યસૂક્તિનો આશરે 100 શબ્દોમાં વિચાર વિસ્તાર કરો.

1. ડરો ના, ઓ દોસ્તો! જરા મોતથીયે,
અરે મોતને પણ હસીને હસાવો. - ભાનુશંકર વ્યાસ 'બાદરાયણ'
2. ઉગાડે એમ કદી ઉગવાનું નહીં,
આપણે તો આવળ ને બાવળની જાત ઉગવાનું હોય ત્યારે પૂછવાનું નહીં - કૃષ્ણ દવે
3. વિવિધ ફૂલો છતાં હોતો નથી કે ભેદ ઉપવનમાં.
ફક્ત એક માનવીને માનવીની જાત ખટકે છે. -શૂન્ય પાલનપુરી
4. આપણે તો એટલામાં રાજી!
આખાંચે જંગલમાં રોજ રોજ ફૂટે છે, ક્યાંક એક કૂંપળ તો તાજી
આપણે તો એટલામાં રાજી!

-રમણીક સોમેશ્વર

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-3

નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો મૂળ વિચાર જળવાઈ રહે તે રીતે આશરે 1/3 ભાગમાં સંક્ષિપ્ત કરો તથા તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

'સુખ' શબ્દમાત્ર સાંભળતાં જ કંઈક થવા લાગે છે, પરંતુ સુખ એટલે શું? સુખની પરિભાષા કંઈ? સુખી થવું કોને ના ગમે? આ દુનિયામાં દરેકને સુખી થવું છે પરંતુ એની કોઈ ચોક્કસ વ્યાખ્યા નથી અથવા તો દરેક વ્યક્તિ માટે સુખની અલગ અલગ વ્યાખ્યા, અલગ અલગ પરિભાષા છે. કંઈક પામવામાં સુખ છે? કોઈ કાર્ય સફળ થવાથી સુખ અનુભવાય? અથવા તો અમુકતમુક ઘટિત થવાથી સુખની અનુભૂતિ થાય? માણસને સુખ વિના ચેન નથી પડતું એ હકીકત છે. દુઃખમાં કોઈ પણ વ્યક્તિ બેચેની અનુભવે એ સ્વાભાવિક છે. તો સવાલ એ થાય કે સુખનો મૂળ સ્રોત કયો? એવું નથી કે કોઈને દુઃખી નથી થવું-પરંતુ શરત એ છે કે એ દુઃખમાં પણ સુખ હોવું જોઈએ!

તમને કોઈ પારો ચડાવનારી વ્યક્તિ જોઈએ, જે કહે આ તો તું જ છે કે આટલાં દુઃખ સહન કરી શકે છે. આમ 'અબળા' ટાઈટલ લઈને ફરવામાં પણ ઘણાને સુખ લાગતું હોય છે. ઘણાને માત્ર સપનાં જોવામાં જ સુખ આવે છે તો ઘણાને કરો ત્યા મરો કરીને પણ સપનાંને હકીકતમાં ફેરવ્યા પછી જ સુખ મનાય છે. ઘણાને અધ્યાત્મ માર્ગમાં સુખ તો મનાય છે પરંતુ વિષયભોગ એ-સુખ સુધી પહોંચવા દેતાં નથી. લૌકિક-જીવનમાં પણ ઘણાને સુખ સુધી પહોંચવામાં એની નિષ્ઠિયતા બાધા બનતી હોય છે. સુખ મેળવવા માટેની દોડધામ માણસને ક્યાંથી ક્યાં લઈ જાય છે! યુધિષ્ઠિર રાજા 'નરો વા કુંજરો વા' કહીને પણ દુઃખી-દુઃખી થઈ ગયા હતા જ્યારે કેટલીક બેંકકરપ્ટ પાર્ટીઓ (દેવાળિયા) બીજાને બાટલીમાં ઉતારી, ઉપરથી બૂચ મારી દે તો પણ જરાય અફસોસ ન થાય કારણ એમને ગમે એમ કરીને સુખ જોઈતું હોય છે. એ માટે ભલેને નાદારી નોંધાવવી પડે કે ચૂનો પણ લગાડવો પડે!

કો'કને અધ્યાત્મમાં સુખ મનાય તો કોઈકને વિષયભોગમાં, કોઈકને રમતગમતમાં તો કો'કને રાજકારણમાં, કોઈકને નોકરીમાં તો કો'કને ધંધામાં, કોઈકને પુત્રમાં તો કો'કને પત્નીમાં! ટૂંકમાં જેવો મનનો મિજાજ હોય એ પ્રમાણે સુખ મનાય છે. ભજન સાંભળવાનો મૂડ થયો હોય અને ગઝલ સાંભળવા મળે તો મજા ના આવે અને જો ગઝલ સાંભળવાનો મૂડ થયો હોય ને ભજન સાંભળવા મળે તો પણ મૂડ ના આવે.

સુખ કે દુઃખ મૂડ અર્થાત મિજાજ પર આધારિત છે અને 'મૂડ સ્વિંગ્સ' એટલે કે મિજાજ હંમેશા બદલાતો રહે છે, પરિસ્થિતિ, સ્વાસ્થ્ય ને સંજોગો અનુસાર. સુખ અને દુઃખ બંને વિરોધાભાસી છે જેમ ઠંડક અને ગરમી, પ્રકાશ અને અંધકાર, જ્ઞાન અને અજ્ઞાન વિરોધાભાસી છે એમ. જેમ ઠંડકનો અભાવ એટલે ગરમી, પ્રકાશનો અભાવ એટલે અંધકાર, જ્ઞાનની ઊણપ એટલે અજ્ઞાન. એનાથી વિપરીત ગરમીનો અભાવ એટલે ઠંડક, અંધકારનો અભાવ એટલે પ્રકાશ અને અજ્ઞાનનો નાશ એટલે જ્ઞાન. એવી જ રીતે દુઃખનો અભાવ એટલે સુખ અને સુખનો અભાવ એટલે દુઃખ.

- પિનાકીન ઠાકર

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKSકુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-4

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ ધ્યાનપૂર્વક વાંચી પ્રશ્નોના જવાબ તમારી ભાષામાં લખો. ત્રણ પ્રકારના બિંદુ વિશ્વમાં પવિત્ર છે: આકળબિંદુ અશ્રુબિંદુ અને પ્રસ્વેદબિંદુ. સવારે ભોંય પર ખરી પડેલાં પારિજાતનાં પુષ્પોની પાંખડીઓ સાથે વળગેલાં આકળબિંદુ સુવાસને ભીનાશની દીક્ષા આપતાં હોય છે. એ આકળભીનાં પારિજાત વીણી લઈને પ્રિયજનની હથેળીમાં મૂકતી વખતે કોઈ શબ્દો બોલવાની જરૂર રહેતી નથી, આમ કરવાથી 'અનુભૂતિનું કુંવારાપણું' ક્ષીણ થાય છે. જીભ દ્વારા થતું પ્રત્યાયન પ્રદૂષિત હોઈ શકે, પરંતુ આંખ દ્વારા જે કહેવાય છે તેમાં અસત્યની ભેળસેળ હોતી નથી. અશ્રુબિંદુ અને આકળબિંદુ સ્વભાવે નિર્મળ હોય છે. માનસિક આરોગ્ય માટે પ્રેમથી ચડિયાતું જીવન રસાયણ જડવું દુર્લભ છે. 'મળેલા જીવ' વચ્ચે રચાતાં અશ્રુજળનાં મેઘધનુષ્ય સ્વજનોની નજરે પડતાં નથી. અશ્રુજળ ટપકી પડે એ ઘટના વાદળ વરસી પડે તેના જેવી પવિત્ર છે. સ્ત્રીઓ ઝટ રડી શકે છે તેથી તેમનું માનસિક આરોગ્ય બહુ મોટી વિટંબણા વિના જોખમાતું નથી. સ્ત્રીઓની દુઃખ વેઠવાની ક્ષમતા પ્રમાણમાં વધારે છે, કારણ કે એમના અશ્રુજળ સાવ સહજપણે વહી શકે છે. પરિણામે એમનું બ્લડ પ્રેશર પણ ઝટ ખોરવાતું નથી. દિવસમાં એકવાર શરીરે પરસેવો વળે તેવું કરવું એ તંદુરસ્તી માટેના વીમાનું પ્રિમિયમ છે. શરીરની ચામડી દ્વારા પરસેવા સાથે રોગ બહાર નીકળતો હોય છે. ઉનાળામાં તો આળસુ માણસને પણ પરસેવો વળે છે. શિયાળામાં પરસેવા વળે તે માટે ઝડપભેર ચાલવું પડતું હોય છે. આપકમાઈનો પરસેવો આપણા આરોગ્યની ગેરંટી અને વોરંટી છે. ખરી ભૂખ લાગે ત્યારે ભાણે બેઠેલો માણસ પોતાના શરીરમાં કેવળ કેલેરી જ નહીં આયુષ્ય પણ પધરાવતો હોય છે. મેડિકલ સ્ટોર એક એવી જગ્યા છે જ્યાં માણસે થોડાક સંકોચ સાથે કોઈ જોઈ ન જાય એવી રીતે જવું જોઈએ. ગુજરાતની ગૃહિણી સરેરાશ પાંચ કિલો વજન ઘટાડવાનો સંકલ્પ કરે તો એમના ઘૂંટણને કાયમી રાહત થાય. પરસેવો જ ન પડે તેવી જીવનશૈલી રોગની આમંત્રણપત્રિકા જાણવી. પ્રસ્વેદબિંદુ પવિત્ર છે, શ્રમજીવીને પરસેવો નથી હોતો એનો પરસેવો પવિત્ર છે. આકળબિંદુ જીવનની જ્ઞાનયુક્ત સ્વચ્છતાનું પ્રતીક છે. અશ્રુબિંદુ મનુષ્યમાં રહેલી ભાવયુક્ત ભક્તિનું પ્રતીક છે અને પ્રસ્વેદબિંદુ એ મનુષ્યની કર્મનિષ્ઠાનું તીર્થસલિલ છે.

ગુણવંત શાહ: 'એકલતાના એવરેસ્ટ પર' માંથી

પ્રશ્નો:

- (1) 'અનુભૂતિનું કુંવારાપણું' અકબંધ રાખવા શું કરવું જોઈએ?
- (2) 'મળેલા જીવ' વચ્ચે રચાતા અશ્રુજળનાં મેઘધનુષ્ય સ્વજનોની નજરે પડતાં નથી. -વિધાનનો મર્મ સમજાવો.
- (3) જેવી જીવનશૈલી તેવું આરોગ્ય -એમ શાથી કહેવાય?
- (4) લેખકે વર્ણવેલી બિંદુ એકરૂપતા સ્પષ્ટ કરો.
- (5) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

મેળવેલ-ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-5

તમારા વિસ્તારની એક નિરક્ષર બહેને ગ્રહઉદ્યોગ ક્ષેત્રે દેશભરમાં નામના મેળવી અન્યોને ઉદાહરણ પુરું પાડ્યું છે, તે નિમિત્તે યોજાયેલ સન્માન સમારંભ માટે તે બહેનનું આશરે 200 શબ્દોનું ઉદ્બોધન તૈયાર કરો.

→ નાથી અંડા
લાખપતિ દિશી
→
→

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-6

શિયાળો વર્ષભરની તંદુરસ્તી મેળવવાની ક્રતુ છે, તે માટેની જીવનશૈલીનું માર્ગદર્શન આપતી આશરે 100 શબ્દોમાં પત્ર તમારા મિત્રને લખો.

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 05

પ્રશ્ન-7

નાગરિકોની જાહેરમાં મોબાઈલ ફોન વાપરવાની કુટેવ અને તે અંગે વિવેક કેળવતી વર્તમાનપત્રમાં પ્રકાશિત કરવા સારુ આશરે 200 શબ્દોમાં ચર્ચાપત્ર તૈયાર કરો.

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-8

તમારી સોસાયટીમાં આ વર્ષે ઉત્તરાયણમાં સાત્વિક વાનગીઓ સમૂહમાં બનાવી ભોજન સમારંભનું આયોજન કર્યું હતું, તેનો અહેવાલ આશરે 200 શબ્દોમાં લખો.

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10

પ્રશ્ન-9

નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો.

It is easy to live your life like a leaf in the fall wind, moving in whatever direction the wind blows that day. To create a great life, you must live more intentionally, deliberately and passionately so that you live on your terms rather than on someone else's. The real challenge is that with so much to do, it is easy to allow life to act on you and watch the days quickly slip into weeks, then into months and finally into years. But I have a solution. In my own life I have created what I call my Daily Code of Conduct. It is simply three paragraphs containing values, virtues and vows. I have determined through much reflection that I need to live by in order for my life to be fulfilling one. Over the next twenty - four hours I vow to appreciate this day as it is all I really have, and to use every minute wisely and fully.

So much can be done over the next twenty - four hours to advance my life's agenda and complete my legacy. I will, throughout this day, remember that this day could be my last and that no great person ever died with their music skill within them. My code then outlines my dearest values and vows as they relate to my family, my community and myself. Reading my Daily Code of Conduct at the very beginning of the day, during the "Base Camp" period I described in an earlier lesson, reminds me of the things that matter most in my life and reconnects me to my highest priorities, priorities that are so easily forgotten in the blur of daily events. After reading my code, I feel energized, committed and ready to go out into the world with a renewed sense of purpose and focus. Creating your own Daily Code of Conduct will do the same for you.

From 'Who Will Cry When you Die?' By Robin Shama

મેળવેલ ગુણ /
OBTAINED
MARKS

કુલ ગુણ /
TOTAL
MARKS: 10